

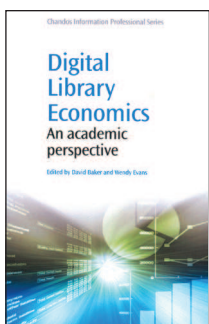

Elita Viksna

Ieteicamie jaunieguvumi bibliotēku nozārē

(2009.gada novembris– 2010.gada aprīlis)

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības institūta Bibliotēku konsultatīvā centra Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītava aicina iepazīties ar jaunāko profesionālo literatūru!¹

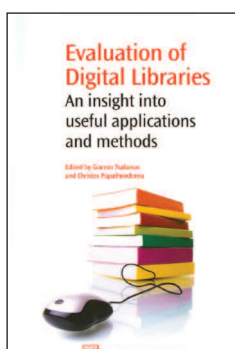

Digital library economics : an academic perspective / edited by David Baker and Wendy Evans. — Oxford : Chandos Publishing, 2009. — xivi, 315 p. — ISBN 978-1-84334-403-2. — (Chandos information professional series). — (Z 025.11)

Populāru bibliotēkzinātnes teorētiku sastādītajā rakstu krājumā aplūkoti galvenie digitālo bibliotēku pārvaldības un attīstības ekonomiskie aspekti. Atsevišķās nodaļās analizēts hibrīdbibliotēku menedžments, kā arī vairāku valstu un reģionu — Austrālijas, Vācijas un Dānijas — pieredze un nākotnes prognozes digitālo bibliotēku tālāktīstībā. Aplūktas arī vairākas specifiskas darba jomas: elektronisko publikāciju veidošana, retrokonversijas un autortiesību ekonomiskie nosacījumi, elektroniskā dokumentpiegāde. Autori piedāvā atskatu pagātnē, pašreizējās prakses labākos piemērus un ieskatu nākotnes tendencēs. Izdevums adresēts nozares speciālistiem, mācībspēkiem un studentiem, citiem interesentiem.

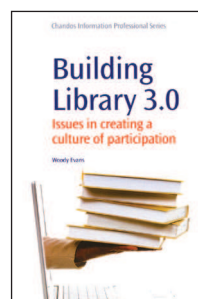
Evaluation of digital libraries : an insight into useful applications and methods / edited by Giannis Tsakonas and Christos Papatheodorou. — Oxford : Chandos Publishing, 2009. — xxiv, 275 p. — ISBN 978-1-84334-484-1. — (Chandos information professional series). (Z 02:62)

Rakstu krājumā sniegts ieskats digitālo bibliotēku praksē.

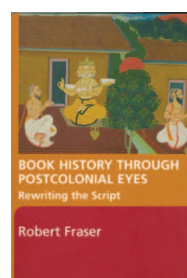
Tā sastādītāji — pieredzējuši informācijas zinātnes un datoru zinātnes speciālisti — kā vienu no izdevuma centrālajām tēmām akcentējuši digitālo bibliotēku lietošanas izvērtēšanu. Kā būtiskākie kritēriji minēti digitālo objektu pieejamība, nozīmīgums un atbilstība, metadatu precizitāte un pilnīgums, kā arī pakalpojumu efektivitāte. Autoru komanda dalās ar grāmatas lasītājiem zināšanās par digitālo bibliotēku snieguma rādītāju infrastruktūru, informācijas izguves problēmām, digitālo bibliotēku attīstības plānošanu un pakalpojumu kvalitātes kontroli.

Izdevumā rodamas atbildes uz aktuāliem jautājumiem par digitālo bibliotēku tālākvirzību un izmantojamību gan teorētiskā, gan praktiskā aspektā. Atspoguļoti bibliotekāru, informācijas speciālistu un datorspeciālistu viedokļi, sniegts ieskats digitālo bibliotēku attīstības vēsturē un iezīmētas to nākotnes perspektīvas.

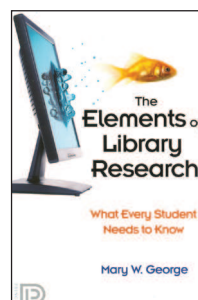
Evans, Woody. *Building library 3.0 : issues in creating a culture of participation / Woody Evans.* — Oxford : Chandos Publishing, 2009. — xxi, 188 p. — ISBN 978-1-84334-497-1. — (Chandos information professional series). (Z 02:62)

Izdevums paredzēts informācijas profesionāļiem un bibliotekāriem, kas ievieš un pārvalda bibliotēku 2.0. Autors detalizēti apraksta bibliotēkas 2.0 pamatkonceptu un jauno tehnoloģiju izmantojamību bibliotēkās. Autors analizē sociālo tīklu nozīmi mūsu sabiedrībā, uzsverot to lomu un potenciālu atgriezeniskās saiknes veidošanā starp bibliotēku un tās lietotājiem. Izdevumu papildina pielikumi, kuros ietvertas intervijas ar nozares profesionāļiem un ierosinājumi darbam digitālajā vidē, bibliogrāfiskas atsauces un priekšmetu rādītājs.

Fraser, Robert. *Book history through postcolonial eyes : rewriting the script / Robert Fraser.* — London : Routledge, 2008. — xii, 210 p. — ISBN 978-0-415-40294-1. (Z 002.2(09))

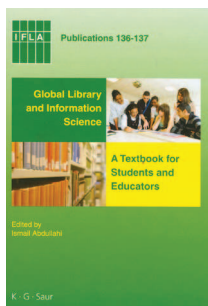
Izdevuma autors piedāvā ieskatu postkoloniālo valstu grāmatniecības vēsturē, ilustrācijai izmantojot piemērus no Dienvidāzijas un Āfrikas reģioniem. Autors analizē mutiskās un rakstveida saziņas, lasīšanas tradīciju un grāmatrūpniecības attīstību Bengālijā, Radžastānā, Madagaskarā, Sjerraleonē, Nigērijā, Dienvidāfrikā u.c., vienlaikus sniedzot ieskatu jaunattīstības valstu un to nāciju tapšanas vēsturē.

George, Mary W. *The elements of library research : what every student needs to know / Mary W. George.* — Princeton, N.J.; Oxford : Princeton University Press, xiv, 2008. — 201 p. — ISBN 978-0-691-13857-2. (Z 02:001)

Praktiskas ievirzes izdevums iepazīstina studentus ar būtiskiem informācijas meklēšanas aspektiem

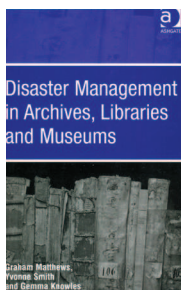
— stratēģijām, instrumentiem, taktiku, kas izmantojami bibliotēkzinātnes pētniecībā. Izdevumā skaidrotas kritiskas domāšanas iemaņas un pētniecības darba metodes, paņēmieni informācijas izguvei no tiešsaistes resursiem, sniegti padomi, kā izvērtēt primāros un sekundāros informācijas avotus un zināt, kad un kā konsultēties ar bibliotekāru, kā izvairīties no plaģiātisma. Pievienota neliela bieži izmantoto bibliotēkzinātnes terminu vārdnīca un ieteicamās literatūras saraksts.

Global library and information science : a textbook for students and educators : with contributions from Africa, Asia, Australia, New Zealand, Europe, Latin America and the Caribbean, the Middle East, and North America / edited by Ismail Abdullahi. — München : K.G. Saur, 2009. — 592 p. — (IFLA publications, ISSN 0344-6891; 136-137). — ISBN 978-3-

598-22042-5. (Z 02)

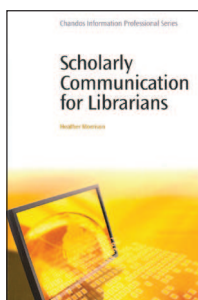
Izdevums veidots kā mācību līdzeklis studentiem par dažādu tipu bibliotēkām, bibliotekāro un informācijas speciālistu izglītību, kā arī starptautiskajām bibliotekārajām organizācijām 7 pasaules reģionos. Publikāciju autori ir šo reģionu nozares eksperti un teorētiķi. Akcentēta starptautiskās sadarbības nozīme globalizācijas apstākļos. Rakstos ietvertā informācija palīdz izprast attiecīgo reģionu bibliotēku specifiku un aktuālās problēmas. Izdevums paredzēts visiem interesentiem, kas iesaistīti starptautiskajās programmās un vēlas mācīties no citu valstu kolēģu pieredzes.

Matthews, Graham. *Disaster management in archives, libraries and museums / Graham Matthews, Yvonne Smith, Gemma Knowles.* — Farnham : Ashgate, 2009. — xiv, 229 p. — ISBN 978-0-7546-7273-9. (Z 025)

Izdevuma autori izvērtē pašreizējo drošības situāciju arhīvos, bibliotēkās un muzejos Lielbritānijā un citur pasaulē. Autori piedāvā īsu vēsturisku pārskatu par drošības pasākumiem kultūras mantojuma aizsargāšanā, aplūko dažādu institūciju pieredzi, kā arī iesaka iespējamus risinājumus efektīvākai rīcībai nākotnē. Izdevumā izmantoti 2005.–2006.gada projekta *Safeguarding heritage at risk: disaster management in UK archives, libraries and museums* materiāli, kas papildināti ar jaunākajiem datiem.

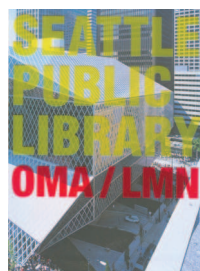
Izdevums paredzēts muzeju, arhīvu un bibliotēku speciālistiem, mācībspēkiem un studentiem.

Morrison, Heather. *Scholarly communication for librarians / Heather Morrison.* — Oxford : Chandos Publishing, 2009. — xviii, 245 p. — ISBN 978-1-84334-488-9. — (Chandos information professional series). (Z 02)

Mūsdienu tehnoloģiju attīstība piedāvā arvien jaunas bibliotēku

un zinātnisko institūciju sadarbības iespējas. Bibliotēku pamatfunkcija vienmēr ir bijusi nodrošināt pieeju informācijai, taču tagad to uzdevums ir sarežģītāks — aktīvi un radoši darbojoties, veicināt dinamiskāku informācijas apriti. Izdevuma autore analizē bibliotēku un citu institūciju savstarpējo komunikāciju, īpašu uzmanību veltot krājumu brīvībai, kā arī tiešsaistes resursu izmantošanai, pētījumiem, izdevējdarbībai, autortiesību aspektiem un nekonferencēm. Grāmata paredzēta nozares speciālistiem un studentiem, kā arī zinātniekiem un izdevējiem. Pievienots priekšmetu rādītājs un interneta vietņu adreses.

Seattle Public Library, OMA / LMN. — Barcelona : Actar, 2005. — 162 p. — ISBN 84-95951-63-0. (Z 022)

Monogrāfijā analizēta jaunā Sietlas Publiskās bibliotēkas ēka, kas uzskatāma par vienu no veiksmīgākajiem OMA (Office for Metropolitan Architecture) projektiem. OMA ir viena no vadošajām mūsdienu arhitektūras kompānijām, kas popularizē urbānisma kultūras tradīcijas. Jaunā bibliotēkas ēka ir veidota kā informācijas centrs, nevis tradicionālā grāmatu krātuve. Izdevumu papildina bagātīgs ilustratīvais materiāls, raksti no periodikas, kā arī projekta tehnisko parametru uzskaitījums.

The innovative school librarian : thinking outside the box / ed. by Sharon Markless. — London : Facet Publishing, 2009. — xii, 202 p. — ISBN 978-1-85604-653-4. (Z 027.8)

Izdevuma mērķis ir rosināt skolu bibliotekārus izvērtēt savu lomu mācību procesā un attīstīt stratēģisko domāšanu. Tā autori — pieci nozares profesionāļi, kas pārstāv dažādu mācību iestāžu tipu bibliotēkas — meklē atbildes uz jautājumiem: kas ir bibliotekārs? kādu to redz lietotāji? kādai jābūt skolas bibliotēkai 21.gadsimtā? Izdevuma galvenās tēmas: mācību iestādes bibliotekāra profesionālās vērtības un nākotnes redzējums; lasītāju mērķgrupu identificēšana un izpēte; lietotāju vēlmes; inovāciju ieviešana; bibliotēkas integrācija mācību procesā u.c. Autori nepiedāvā gatavas receptes problēmu novēršanai, bet gan rosina lasītājus meklēt radošus risinājumus.

Grāmatai pievienoti dokumentu un anketu paraugi mācību iestādes bibliotēkas un nozares speciālistu novērtēšanai.

Dienstleistungen Öffentlicher Bibliotheken: IFLA / UNESCO Richtlinien für die Weiterentwicklung. — München : Saur, 2005. — 100 S. — ISBN 3-598-21167-8. (Z 027.5)

Z lasītavas krājumā saņemts 2001. gadā sastādītā IFLA izdevuma "Publisko bibliotēku pakalpojumi: IFLA / UNESCO vadlīnijas attīstībai"

tulkojums vācu valodā. Grupa IFLA vadošo speciālistu Filipa Gila vadībā piedāvā publisko bibliotēku darbiniekiem rekomendējoša rakstura ieteikumus par visiem nozīmīgākajiem darba virzieniem:

Bibliotēku mērķi un pamatfunkcijas,
 Finansējums un normatīvie akti,
 Klientu apkalpošana,
 Krājumu veidošana,
 Personāls,
 Pārvaldība,
 Tirgvedība.

Z lasītavas krājumā šīs vadlīnijas līdz šim bija pieejamas angļu, krievu un lietuviešu valodās. Tulkojums latviešu valodā kopš 2008.gada izlasāms elektroniski LNB tīmekļa vietnē, publikāciju sadaļā <http://www.lnb.lv/lv/bibliotekariem/standarti/publikacijas/ifla-unesco-publisko-biblioteku-vadlinijas.pdf>.

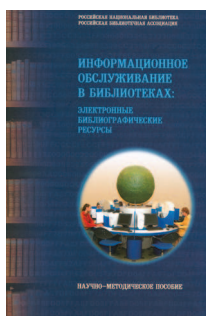
Liebling, Arnulf. *Handbuch für den Buch- und Grafiksammler* / Arnulf Liebling. — Würzburg : Königshausen & Neumann, 2008. — 168 S. — ISBN 978-3-8260-3751-1. — (Mit 16 Farbtafeln und CD). (Z 09)

Grāmatas autors ir pieredzējis grāmatu un grafiku kolekcionārs, kā arī bukinists. Viena no galvenajām grāmatā paustajām atziņām ir: elektroniskās informācijas straujais pieaugums un dominante,

piemēram, lielāko bibliotēku elektroniskie uzziņu izdevumi un grāmatu tirgotāju tiešsaistes piedāvājumi būtiski iespaidojuši arī kolekcionāru pasauli. Interneta izplatība ietekmējusi arī antikvariātu tīkla darbību.

Balstoties uz bagāto darba pieredzi, autors apkopojis mūsdienu inovāciju radītos ieguvumus un zaudējumus grāmattirdzniecībā un kolekcionāru pasaulē. Autors analizē savu kolēģu — kolekcionāru — darbu, parāda viņu kolekciju vērtības, atspoguļo seno grāmatu un grafiku kolekcijas filozofiskā un estētiskā aspektā.

Grāmatai pievienots CD-ROM ar praksē noderīgiem drukātā teksta papildinājumiem.

Информационное обслуживание в библиотеках: электронные библиографические ресурсы: научно-методическое пособие. — Санкт-Петербург: РНБ, 2009. — 200 с. — ISBN 978-5-8192-0357-6. — (Российская Национальная библиотека). (Z 025.5)

Metodiskas ievirzes izdevumā apkopoti teorētiski un praktiski materiāli, kuru mērķis — atvieglot profesiona-

lās bibliogrāfiskās informācijas meklēšanu un atlasī. Īpaša uzmanība veltīta elektronisko bibliogrāfisko resursu izmantošanas iespējām lasītāju informācijā apkalpošanā. Bibliogrāfisko uzziņu meklēšanas procesu datubāzēs ilustrē praktiski piemēri no visu veidu uzziņu (tematisko, adresālo, faktogrāfisko, precizējošo) sagatavošanas prakses. Izdevums adresēts ne tikai nozares speciālistiem, lektoriem un studentiem; tas

noderēs arī visiem interesentiem patstāvīgā informācijas meklēšanā.

Сулова И. М., Клюев В. К. *Менеджмент библиотечно-информационной деятельности* / И. М. Сулова, В. К. Клюев. — Санкт-Петербург: Профессия, 2009. — 600 с. — ISBN 978-5-93913-181-0. (Z 025)

Pirmais mācību izdevums, kurā vienkopus sistematizēti bibliotēku un informācijas darba pārvaldības aspekti. Skaidroti bibliotēku pārvaldības, kā

arī bibliotēku tiesību un tirgvedības teorētiskie, organizatoriskie un psiholoģiskie jautājumi. Atsevišķas nodaļas veltītas bibliotēku vispārējai attīstības stratēģijai, kvalitātes vadībai, bibliotēku tirgvedībai, komunikāciju un personāla pārvaldībai. Aktuālās bibliotēku nozares problēmas autori aplūkojuši bibliotēku potenciāla efektīvas izmantošanas kontekstā.

Grāmata adresēta studentiem, bibliotēku nozares tālākizglītības kursu apmeklētājiem, kā arī dažādu līmeņu vadītājiem.

¹ Pilnu lasītavas 2009.gada novembra–decembra jaunieguvumu sarakstu sk. Latvijas Nacionālās bibliotēkas tīmekļa vietnē www.lnb.lv sadaļā "Bibliotekāriem" → "Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītava" → "Lasītavas jaunieguvumu apskati": http://www.lnb.lv/lv/bibliotekariem/Bibliotekzinatnes_un_informacijas_zinatnes_literaturas_lasitava/lasitavas-jaunieguvumu-apskati.